

Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark

Formand Jens Olufsen, Marktoften 2, 6950 Ringkøbing, tlf.97323793/61790008. E-mail:j.olufsen@email.dk
www.sammus.dk

November 2011

Kære Museumsvenner

Hermed sender vi et medlemsbrev fra S sammenslutningen med nogle nyheder, meddelelser og referat fra den vellykkede temadag på Sønderborg Slot.

Endnu en gang tak til Historisk Samfund for Als og Sundeved og for den store hjælp vi fik til afvikling af temadagen. Vejret, rammerne og servicen var i top. Der skal også lyde en tak til overinspektør Peter Dragsbo, Museum Sønderjylland, Sønderborg Slot for medvirken og husly samt rundvisning.

Julen nærmer sig. Jeg vil derfor gerne på bestyrelsens vegne ønske alle foreninger og deres medlemmer samt samarbejdspartnere en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

Jens Olufsen
Formand

Kontingent.

Kassereren er bedrøvet. På bestyrelsesmødet i november måtte han desværre meddele, at kun 17 medlemsforeninger havde betalt kontingent for 2011.

Der er derfor sendt en mail ud med en erindring om betaling af kontingent.

Bestyrelsen må nok gribe i egen barm og erkende, at den instruktion om betaling af kontingent, der var medlemsbrevet i juni måned kunne have været placeret mere iøjnefaldende.

Der udsendes ikke længere indbetalingskort, idet bankoverførsel er langt billigere.

**Kontingentet indbetales på S sammenslutningens konto i Sydbank, Aabenraa:
Reg. nr. 7910 - konto nr. 185408**

Mailadresser

Vi skal opfordre foreningerne til at oplyse deres e-mail adresser, så vi kan benytte disse til udsendelse af meddelelser på en billig og effektiv måde.

Vi satser fremover på primært at udsende breve pr. mail

Meddel os, hvis foreningen har fået nyt navn og/eller kontaktadresse.

Mailadresser m.v. sendes til sekretær i bestyrelsen Lillian Kristensen:

lillian_jens@stofanet.dk

Nye medlemmer

Hjertelig velkommen til Museumsforeningen Lolland - Falster og Karens Mindes Venner, Grindsted, som medlemmer af S sammenslutningen.

Museumsforeningen Lolland - Falster blev stiftet i 2005 med det formål at støtte Museum Lolland - Falster ved at tilknytte frivillige til arbejdet på Stiftsmuseet og Fri-landsmuseet i Maribo samt skabe en lokal, folkelig opbakning omkring museets arbejde.

Foreningen bidrager til levendegørelse som beboere og håndværkere m.v. på frilandsmuseet.

I 2010 sluttede foreningen sig sammen med Lolland-Falsters Amatør-Arkæologiske Forening, der nu virker som et laug i Museumsforeningen.

Formand er Merete Klitgaard Andersen, som har sæde i bestyrelsen for museet.

Museum Lolland - Falster så dagens lys i 2009 som en sammenlægning af Guldborgsund Museum i Nykøbing F. og Lolland - Falsters Stiftsmuseum i Maribo. Senere er Reventlow - Museet, Pederstrup ved Horslunde, kommet med. Se nærmere

www.museumlollandfalster.dk

Karens Mindes Venner, Grindsted, er en forening, der blev stiftet i 1988 med det formål at støtte op om Museumsgården Karens Minde ved frivilligt arbejde og aktiviteter samt deltage i formidlingen af kendskabet til landbokulturen fortrinsvis i årene fra 1920 - 1950. Foreningen har godt 400 medlemmer. Der ydes et betydeligt frivilligt arbejde både i det daglige og ved de mange arrangementer, der er på gården. Foreningen står for det store historiske dyrskue og veteranbilstævne, der afholdes hvert år i september. Se nærmere

www.karensmindes-venner.com

Formand er Elna Sørensen, som har sæde i museets bestyrelse.

Billund Museum hed før kommunalreformen Grindsted Museum, men kommunens navn blev Billund Kommune, så derfor navnet. Museet omfatter museet i Grindsted, Besættelsesudstillingen i Grindsted og Museumsgården Karensminde i Morsbøl ved Grindsted. Der er således ikke noget museum i byen Billund.

Det er planen, at museet skal samles ved Karensminde. Den første bygning er netop blevet indviet. Karens Mindes Venner har støttet byggeriet med 1 mio. kr. Se nærmere

www.billundmuseum.dk

Velkommen til vores ny kulturminister.

Uffe Elbæk blev ved valget i september valgt til folketinget for Det Radikale Venstre og blev udnævnt til kulturminister i den nye regering. Han er uddannet socialpædagog, men har i de sidste 20 år taget aktiv del i dansk kulturliv, hvor han har haft utallige tillidsposter. Han var grundlægger og leder af Frontløberne og senere rektor for iværksætteruddannelsen "Kaospiloterne".

Der er næppe tvivl om, at vi fået en kulturminister med en noget anden tilgang til kulturpolitikken, end vi har set i de senere år. Han har endnu ikke meldt noget ud om, hvilke politiske initiativer, han vil tage på museumsområdet og dermed hvilken skæbne, der skal overgå museumsudredningen. Det forlyder, at han vil tage hul på det efter nytår.

Regeringens kulturpolitik

Den nye regerings omfattende regeringsgrundlag er på 81 sider, hvoraf regeringens kulturpolitik fylder godt 2 sider.

Af betydning for medlemmerne af Sammenslutningen er det værd at notere sig afsnittet om foreningsliv og folkeoplysning, som vi hilser velkommen.

Her siges det, at det danske foreningsliv og det frivillige Danmark som sådan er en del af fundamentet for vores demokrati. Regeringen vil give det frivillige foreningsliv og folkeoplysningen frie udfoldelsesmuligheder og vil revitalisere chartret for samarbejde mellem det frivillige Danmark og det offentlige.

Spændende bliver det at se, hvordan den nye kulturminister vil udmønte dette politiske mål.

Det må noteres, at museerne ikke er nævnt i regeringsgrundlaget bortset fra, hvad der ligger i udsagnet om, at alle danskere skal have mulighed for at deltage i kulturlivet ikke mindst børn og unge. Det er endvidere et mål, at flere borgere kommer i kontakt med kulturelle institutioner. Der skal udarbejdes en fokuseret strategi herfor.

Museumsudredningen

Som nævnt har ministeren ikke meldt noget ud om, hvad der skal ske med museumsudredningen. Kulturarvsstyrelsen foretager sig derfor ikke noget p.t. Direktøren for Kulturarvsstyrelsen Anne Mette Rahbek har dog oplyst på et møde før valget, hvor Sammenslutningens formand deltog, at KUAS går efter få opfyldt følgende:

- at fastholde den nuværende tilskudsstruktur til museerne
- at opstille faglige standarder for de arkæologiske museer, som skal formuleres sammen med det arkæologiske råd
- at øge de forskningsmæssige krav til de arkæologiske museer
- at der skal være en juridisk enhed som myndighed på det arkæologiske område, hvis museer indgår samarbejde om det arkæologiske arbejde.

Er et museum ikke i stand til at opfylde standardkravene til det arkæologiske arbejde må det enten opgive den opgave eller indgå i et samarbejde med et eller flere museer eller endda vælge at fusionere.

De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune - hvordan er det endt?

I medlemsbrevene december 2009 og 2010 blev omtalt fusionen i 2007 mellem Holstebro Museum og Strandingsmuseet i Thorsminde, der tidligere hørte til Ringkøbing Museum. En fusion, der ikke endte lykkeligt. Samarbejdet i bestyrelsen, hvor Holstebro Museumsforening og Strandingsmuseets Venner havde sæde, gik i stykker.

Efter lang tids tovtrækkeri besluttede Holstebro Byråd i 2009 at ansøge Kulturarvsstyrelsen om, at Strandingsmuseet blev selvstændigt og fik statsanerkendelse efter museumslovens § 15. Ansøgningen blev afslået.

Afgørelsen vakte betydelig opmærksomhed i de lokale medier. Et stort lobbyarbejde blev igangsat af Strandingsmuseets Venner, og flere MF'er fra området blev involveret for at få ændret afgørelsen.

Strandingsmuseet blev en brik i det politiske spil om finansloven for 2011. Dette indebar bl.a., at der skulle arbejdes for at overflytte det museale ansvar for Strandingsmuseet til Fiskeri - og Søfartsmuseet i Esbjerg.

Det blev ikke til noget. De implicerede parter ville ikke være med.

Holstebro Byråd har nu fundet en anden løsning, som de implicerede parter har tiltrådt. Fra 1. januar 2012 omfatter Museerne i Holstebro Kommune Holstebro Museum, Strandingsmuseet og som noget nyt også Frilandsmuseet Hjerl Hede. Der sammensættes en ny bestyrelse, hvor 3 museumsforeninger hver får en plads. Byrådet har valgt selv at udpege den nye bestyrelsesformand, som overraskende er blevet Michael Metz Mørch, København, tidligere direktør for Bikubenfonden og ambassadør og meget mere. Bestyrelsens første opgave er at ansætte en direktør som øverste leder af de 3 museer.

Forløbet af denne sag er meget tankevækkende. Det har vist, at lobbyarbejde kan føre til politiske aftaler hen over natten, men ikke nødvendigvis aftaler, der kan realiseres. Vi må håbe og ønske, at de 3 fine og meget forskelligartede museer i Holstebro Kommune vil få en frugtbar fremtid.

Årsmødet 2012

Årsmødet afholdes den 24. marts 2012 på Lindholm Høje Museet i Nr. Sundby, som er en afdeling af Nordjyllands Historiske Museum. Vi har taget imod et godt tilbud fra Museums-

foreningen for Hals Museum om at arrangere årsmødet på Lindholm Høje Museet. Gravpladsen på Lindholm Høje er et af Danmarks smukkeste fortidsminder fra yngre jernalder og vikingetid. På museet er der bl.a. en udstilling om vikingernes liv på Lindholm Høje. Der er endvidere café og gode lokaler til afvikling af årsmødet.

Aldersdiskrimination.

Af Lillian Kristensen, Næstved Museumsforening

I forbindelse med de seneste års fokus på museerne med henblik på bæredygtighed – lig med større museer – kritisk masse og god ledelse bliver der sat mere og mere fokus på ledelse og bestyrelser med hensyn til alder og kompetencer. I Museumsudredningen står der bl. a.: "Et museum bør i dag drives som en virksomhed på et højt professionelt niveau i faglig, organisatorisk og økonomisk henseende. Det stiller krav til, at museets leder og bestyrelse besidder ledelsesmæssige kompetencer."

I Kulturarvsstyrelsens Kvalitetsudredning af Næstved Museum 2009 kan man bl. a. læse: "Bestyrelsen er repræsentativ for ansvarsområdet i forhold til geografi, erhverv og køn. Aldersfordelingen er derimod skæv. Flertallet er i 60'erne og 70'erne."

"Museet bør overveje, om bestyrelsens aldersmæssige sammensætning sikrer, at museet er tilstrækkeligt forankret i lokalsamfundet og dermed har den nødvendige dialog med hovedtilskudsyderen."

Og endelig i Kulturministeriets rapport om God ledelse i selvejende Kulturinstitutioner står der bl. a.: "Det anbefales, at der i bestyrelsen er personer med den fornødne ledelsesmæssige, kultur-/kunstfaglige, politiske, forretningsmæssige, juridiske og økonomiske baggrund, og at de eventuelt politisk udpegede bestyrelsesmedlemmer besidder den indsigt og de kompetencer, bestyrelsen skal råde over for bedst muligt at kunne udføre sine opgaver."

"Det anbefales, at mindst halvdelen af bestyrelsen er uafhængig. For at et medlem i denne sammenhæng kan anses for uafhængig, må den pågældende ikke: "Have været medlem af bestyrelsen i mere end 12 år."

Til udfærdigelse af vedtægter anbefales det bl.a. at:

"Bestyrelsesmedlemmernes valgperiode, herunder eventuelt genvalg og eventuel aldersgrænse."

Jeg synes, det er uheldigt, at man i den grad fokuserer på alder, samtidig med at man ønsker, at befolkningen skal blive længere på arbejdsmarkedet.

Det store frivillige arbejde, som udføres over hele landet og som alle roser og politikerne gerne vil have mere af, udføres jo primært af 50+, for det er jo os, der har tid og ressourcer, men da gør det åbenbart ikke noget, at vi er 50+ og 60+.

At museumsbestyrelsers aldersfordeling afspejler sig i aldersfordelingen af de voksne museumsbesøgende er naturligt, man har forskellig tid og behov gennem et langt arbejdsliv, og der prioriteres. Men heldigvis er børnene via bl. a. skoleformidlingsordninger og sammen med bedsteforældre hyppige museumsbesøgende, så vi kan sikkert regne med, at de fleste bliver aktive museumsbesøgende senere.

At det skal være et problem, at vi ældre, der har ressourcer (vi mister ikke vores kompetencer, fordi vi er 60+), tid og lyst til at være aktive i såvel bestyrelser som det frivillige arbejde, er urimeligt og en uværdig diskussion, som jeg må tage afstand fra, og det tror jeg heller ikke, at samfundet har råd til at miste!

Som en kommentar til dette må det slås fast, at Kulturarvsstyrelsen m.fl. kan mene, hvad de vil om sammensætningen af museumsbestyrelser. Det er trods alt museernes

vedtægter, som er godkendt af vedkommende byråd, der fastlægger bestyrelsens sammensætning, og fastlægger, hvem der udpeger medlemmerne hertil. Man kan vel næppe forestille sig, at byrådene ved udpegning af medlemmer fra byrådet vil lade sig styre af andet, end hvad et flertal kan mønstre. Museumsforeninger, der trods alt har mange repræsentanter i bestyrelserne, bestemmer også suverænt, hvem der skal repræsentere foreningen. Selvfølgelig er det vigtigt, at man er klædt godt på til bestyrelsesarbejdet eller sagt på en anden måde, at kompetencerne er i orden - vel at mærke uanset alder eller køn!

30. september 2011 - frivillighedsdag i frivillighedsåret

Sammenslutningens temadag i Sønderborg blev afviklet på frivillighedsårets frivillighedsdag den 30. september. Det var lidt af en tilfældighed, at det faldt sammen. Det var således ganske relevant, at et par af dagens oplæg beskæftigede sig med frivillige og værdien af frivilliges arbejde for bl.a. museer.

Dagen før var der et stort anlagt arrangement på Alsion i Sønderborg, hvor 12 såkaldte CSR (Corporate Social Responsibility) Awards for første gang blev uddelt. Dansk erhvervslivs store spillere var mødt op i stort tal - vel ikke mindst fordi USA's tidligere vicepræsident Al Gore også skulle tale.

Som absolut eneste repræsentant for en kulturinstitution deltog S sammenslutningens formand i egenskab af næstformand for Ringkøbing - Skjern Museum sammen med museumsinspektør Per Lunde Lauridsen. Anledningen var, at Ringkøbing - Skjern Museum var blevet nomineret til prisen CSR - Voluntary, som uddeltes i anledning af frivillighedsåret som Frivillighedsrådets pris til Danmarks bedste virksomhed til at samarbejde med frivillige og deres foreninger. Der var 3 nominerede virksomheder. Desværre blev det ikke Ringkøbing - Skjern Museum, der fik statuetten. Det blev virksomheden Social Innovation House. Men ærefuldt var det som en kulturinstitution med mange frivillige at være blandt de nominerede!

Temadag den 30. september 2011 på Sønderborg Slot

ved sekretær i bestyrelsen Lillian Kristensen, Næstved Museumsforening

Fremmødte: 41 personer repræsenterende 20 museumsforeninger.

Temadagen på Sønderborg Slot startede med kaffe, brød og registrering i slottets café, hvorefter man gik over i slottets Riddersal, hvor temadagen skulle afholdes.

Der var velkomst ved bestyrelsesformand for Historisk Samfund for Als og Sundeved Lorenz Christensen. Foreningen blev stiftet i 1908, og han fortalte lidt om slottets historie og den nye udstilling på Sønderborg Slot om 1. verdenskrig.

Derefter var der velkomst ved formanden for S sammenslutningen, Jens Olufsen, som påpegede, at det var årets frivillighedsdag i frivillighedsåret 2011, så meget apropos at vi (museumsforeningerne) repræsenterer det frivillige arbejde, som også er dagens tema: Hvordan yder vi det bedste for museerne som venner, støtter og frivillige.

Derefter første oplæg af Lorenz Christensen som har været formand for foreningen i 20 år, og han kunne fortælle, at presseomtale om museum Sønderjylland manglede man aldrig på grund af den store interesse for historien om de Sydslesvigske krige, bevarelsen af danskheden og Istedløven, så der var fokus på museet. Museumsforeningen tæller ca. 1.600 medlemmer, og det koster 200 kr. for et medlemskab. Hvert år udgives en bog, som er gratis for medlemmerne. Der arrangeres udflugter såvel syd som nord for grænsen og længere ture til f.eks. Berlin og sydengland, og der afholdes 3 – 5 foredrag om året. Generalforsamlingen, hvor der altid er forskellig underholdning, udlodning af bøger og

kaffe med lagkage, samler 100 – 150 personer. Bestyrelsen er forpligtet til at tegne nye medlemmer, så medlemstallet kan holdes på trods af den relativt store afgang på grund af høj medlemsalder.

Historiefortællingen er vigtig, sagde Lorenz Christensen, hvem ejer/fortæller historien, en sag har mere end to sider, og det er mest ærligt at fortælle alle sider af en sag. Historien om de tyske flygtninge og Hitler skal også fortælles.

Næste oplægsholder, overinspektør Peter Dragsbo, Sønderborg Slot, fortalte om sit samarbejde med græsrodderne og venneforeninger fra sin tid på Esbjerg Museum og nu på Museum Sønderjylland, hvor der i 2005 er vedtaget en 3. model med 7 fagområder og 7 afdelinger og 19 forskellige udstillingssteder.

Fusioner skal forberedes, hvad handler det om, alle skal være med, hvad er det nye? Hvad får vi? Den forståelse skal være med, og man skal være indstillet på at dele og give til andre.

Det er de små museer, som har mest glæde af en fusion. De store kan godt klare sig selv. Professionelle bestyrelser – Græsrodder? Det er de ansatte, der er professionelle, de andre, vennerne og græsrodderne er professionelle på hvert deres gebet incl. de udpegede byrådsmedlemmer. Professionelle bestyrelser uden repræsentation af museumsforeningerne vil godt kunne fungere. De sønderjyske kommuner har den afgørende beslutning og medejerskab – og det er godt.

Troen på brugerundersøgelse som laves af bl. a. KUAS er for udbredt.

Brugerundersøgelser kan ikke vise, hvad vi har brug for? Brugerundersøgelser viser kun, hvad man fik, og hvad man syntes om – og ikke hvad vi mangler eller det uventede, afsluttede Peter Dragsbo sit oplæg med.

Tredje oplægsholder frivilligkoordinator museumsinspektør Per Lunde Lauridsen, Ringkøbing-Skjern Museum, kunne fortælle meget om sine erfaringer med det frivillige arbejde på sit museum.

Brugen af frivillige sætter fokus på de imaginære ting – ting som ikke kan sættes på hylde, det er formidling – fokus på mennesker – borgerinddragelse. Det er samarbejde mellem professionelle, borgere og rodderne, det er samarbejde/dialog med lokalsamfundet. Hvad er så fordelene ved at inddrage frivillige?

Det giver flere hænder, det giver flere ressourcer og flere erfaringer fra lokalsamfundet, det sociale netværk med folkelig forankring, og der kommer tilbagemeldinger.

Men der er også ulemper ved brug af frivillige, hvem gør hvad hvornår, der kan opstå magtforskydninger, ejerskabsforholdet kan både være positivt og negativt, der kan være forskellige motiver og mål, som kan være svært at nå, hvis man ikke er enige.

Det tager tid at arbejde med frivillige, og man skal behandle hinanden ordentligt, være diplomatisk, hvad alle ikke er. Frivillige pynter på virkeligheden (de manglende ressourcer).

Det er en fordel med frivillige, men det er ikke gratis.

På Ringkøbing-Skjern museum har man udarbejdet en frivillighedspolitik, så alle ved, hvad de går ind til efter WFFM's etiske retningslinier for museumsvenner og frivillige.

Mange frivillige i dag er i høj grad veluddannede, så der er mange kompetencer at drage nytte af. Inspireret af middelalderen har man inddelt de frivillige i museumslav med en oldermand som ansvarlig for det enkelte lav, og alle underskriver en lavsaftale, det sidste af hensyn til forsikringen. Der er lavet en folder om det frivillige arbejde og interesserede kan komme på et kursus og lære om museet. Nye roller for frivillige, at de skal være ambassadører for museet og ikke nødvendigvis deltage i det praktiske arbejde.

Museet har 44 ansatte, 14 afdelinger og har ca. 350 arbejdende frivillige. Der afholdes en årlig fest for de frivillige.

kulturelle institutioner. Der skal Efter 3 inspirerende indlæg gik det over gårdspladsen til slotscaféen til en velfortjent frokost.

Formand for Vesthimmerlands Museumsforening Hardy Jensen, som kommer fra et lille ikke fusioneret museum, fortsatte med sine erfaringer om venner og frivillige på museerne. Det skal være sjovt at være frivillig – glæden som drivkraft – man skal trække på hinandens viden og kompetence – man skal vise gensidig respekt.

Frivillige er praktiske hjælpere, er forfattere til artikler, bl. a. til årbogen, bruges til registrering og kundebetjening, og der laves et undervisningsforløb af frivillige lærere til undervisning/formidling af børn og unge.

Vesthimmerland har igangsat et projekt på 2 1/2 år hvor 2 vejledere sidder i receptionen og taler med de besøgende og "indsamler" fortællinger om bygninger, arbejdspladser m.m. for at bevare minder fra gamle dage, som skal formidles ved foredrag og film.

Der er en voksende tilgang af frivillige, og man kan være frivillig på mange måder, og det har givet øget tilslutning til museets arrangementer.

Sidste oplægsholder kulturdirektør John Frederiksen, Center for Kultur, Sønderborg Kommune, havde et bredere erfaringsgrundlag fra sit arbejde med brug af frivillige i kommune. Han stillede spørgsmålene: hvorfor gør vi det? Hvorfor have frivillige? Og svarede: fordi de hjælper os – og vi hjælper dem, de føler sig nyttige.

F. eks. de studerende som laver oversættelsesarbejde for at få mere viden, det er studierelevant. Frivillige fra de mange organisationer gør arbejdet for at støtte såvel egne som organisationens interesser. Sønderborg Hus har en støtteforening til musik.

Graffitimalere inddrages, så de benytter de anviste malersteder.

Frivillige giver kulturel kommunikation, kulturel diversitet og tilgodeser marginaliserede brugere. Kommunen har stor glæde af det frivillige arbejde.

Hvad skal kommunen/vi så gøre for de frivillige? Skabe gode rammer og motivere de frivillige, og udfordringen er, at vi ikke kan stille krav!

Et udsagn: Frivillige i Danmark er Tordenskjolds soldater!

Der blev stillet mange opklarende spørgsmål undervejs til de enkelte oplægsholdere, men også et enkelt til formanden for Sammenslutningen: "Hvordan får man frivillige i gang med arbejdet, skal museet/bestyrelsen give lov?"

Formand Jens Olufsen svarede: "Det er bestyrelsens beslutning, om man vil have frivillige, og nogle museer vil ikke - de må være ressourcestærke!"

Det er museets ansvar, at også de frivillige er forsikret. Det kan gøres ved en samlet timeopgørelse for det frivillige arbejde, og alle frivillige bør underskrive en "frivilligheds-kontrakt".

Efter debatten afsluttede formanden med at oplæse WFFM's retningslinier for frivillige og venner af museer og fortsatte, at ved fusioner bliver venneforeningerne hæftet af bestyrelserne rundt om i landet, og han arbejder for på sit museum, at der kun skal være en venneforening på sigt. Formanden afsluttede dagen med en stor tak til arrangørerne og de fremmødte for en god og udbytterig dag.

Derefter var der rundvisning på Sønderborg ved museumsleder Peter Dragsbo

